

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/99/2007

O MODELU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ I EUROKONSTYTUCJI

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, CZERWIEC 2007

PRZEDRUK I ROZPOWSZECHNIANIE MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
28 września 2006 roku

- ❑ Rekordowo wysokie jest społeczne poparcie dla członkostwa Polski w Unii Europejskiej. Do jego zwolenników zalicza się obecnie 89% badanych, jedynie 5% to jego przeciwnicy.

- ❑ Polacy coraz wyraźniej popierają proces pogłębiania integracji europejskiej. Ich zdaniem Unia Europejska powinna być przede wszystkim wspólnotą gospodarczą – ekonomiczny wymiar integracji popiera 85% badanych. Ponad połowa (55%) aprobuje zjednoczenie Polski z Unią na poziomie struktur politycznych. Niemal tyle samo (52%) uważa, że integracja powinna obejmować wartości i cele życiowe ludzi.

- ❑ Mimo aprobaty pogłębiania integracji politycznej we Wspólnocie, Polacy odrzucają wizję Unii Europejskiej jak superpaństwa. Wolą, aby Unia pozostała związkiem niezależnych państw (55%), niż ewoluowała w kierunku państwa federalnego w rodzaju Stanów Zjednoczonych (22%).

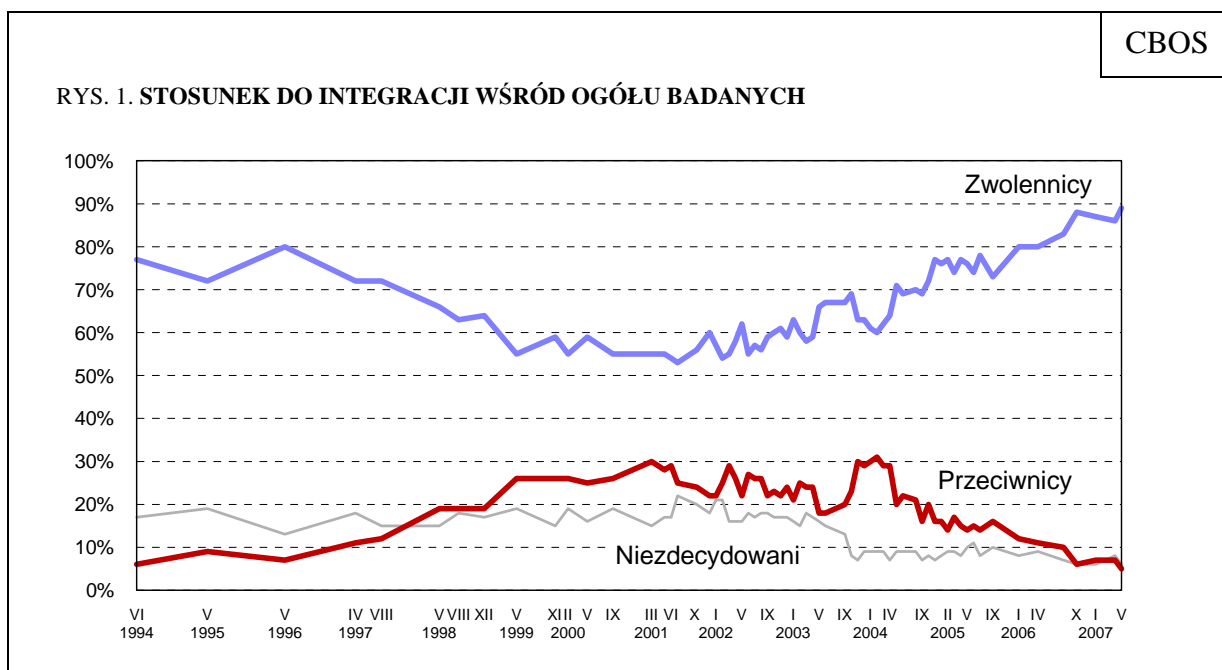
- ❑ Tylko niewiele więcej niż co czwarty respondent (27%) interesuje się kwestią przyjęcia europejskiej konstytucji, zdecydowana większość (69%) nie jest zainteresowana tą sprawą. Większość Polaków (55%) nie orientuje się, jakie jest stanowisko polskich władz w sprawie eurokonstytucji.

- ❑ W opinii większości Polaków (58%) przyszła pozycja naszego kraju w Unii Europejskiej będzie zależeć przede wszystkim od polityki i aktywności polskich władz na arenie Unii, nie zaś od zapisów, jakie znajdą się w konstytucji europejskiej lub innym traktacie regulującym funkcjonowanie tej organizacji (15%).

Członkostwo w Unii Europejskiej oznacza dla Polski możliwość współdecydowania o kształcie Wspólnoty. Stąd też od kilku lat prowadzimy badania poświęcone społecznym wyobrażeniom o modelu integracji europejskiej. Kwestia ta nabiera szczególnego znaczenia w kontekście trwających uzgodnień dotyczących konstytucji europejskiej i zbliżającego się szczytu Unii Europejskiej w Brukseli.

STOSUNEK DO CZŁONKOSTWA W UE

Rekordowo wysokie jest społeczne poparcie dla członkostwa Polski w Unii Europejskiej¹. Do zwolenników przynależności naszego kraju do UE zalicza się obecnie 89% badanych, a do jej przeciwników – jedynie co dwudziesty (5%).

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (204) zrealizowano w dniach od 11 do 14 maja 2007 roku na liczącej 946 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Tabela 1

Stosunek do integracji europejskiej wśród ogółu badanych	Wskazania respondentów według terminów badań																		
	VIII	IX	X	XI	XII	II	III	IV	V	VI	VII	IX	I	IV	VIII	X	I	IV	V
	2004					2005					2006				2007				
	w procentach																		
Zwolennicy	70	69	72	77	76	77	74	77	76	74	78	73	80	80	83	88	87	86	89
Przeciwnicy	21	21	20	16	16	14	17	15	14	15	14	16	12	11	10	6	7	7	5
Niezdecydowani	9	10	8	7	8	9	9	8	10	11	8	10	8	9	7	6	6	8	6

Akceptacja członkostwa w UE jest nie tylko powszechna w skali całego kraju, ale zdecydowanie dominuje także we wszystkich analizowanych grupach społeczno-demograficznych oraz w elektoratach wszystkich partii politycznych cieszących się największym poparciem społecznym.

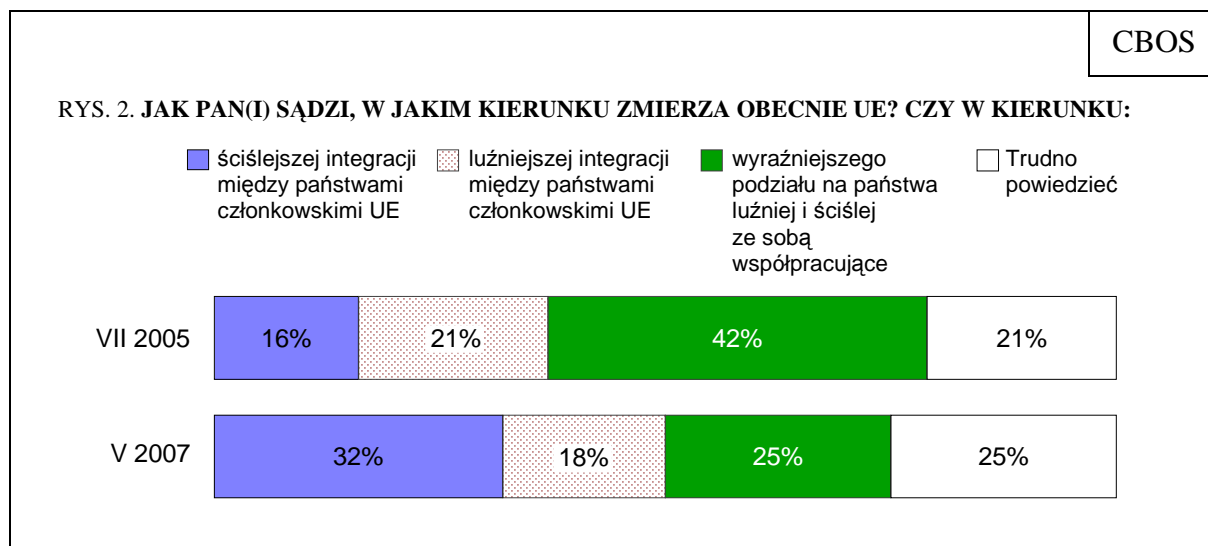
Tabela 2

Potencjalne elektoraty*	Stosunek do członkostwa Polski w Unii Europejskiej		
	zwolennicy	przeciwnicy	niezdecydowani
	w procentach		
PO	99	1	0
LiD	93	5	2
Samoobrona	92	8	0
PiS	89	4	7

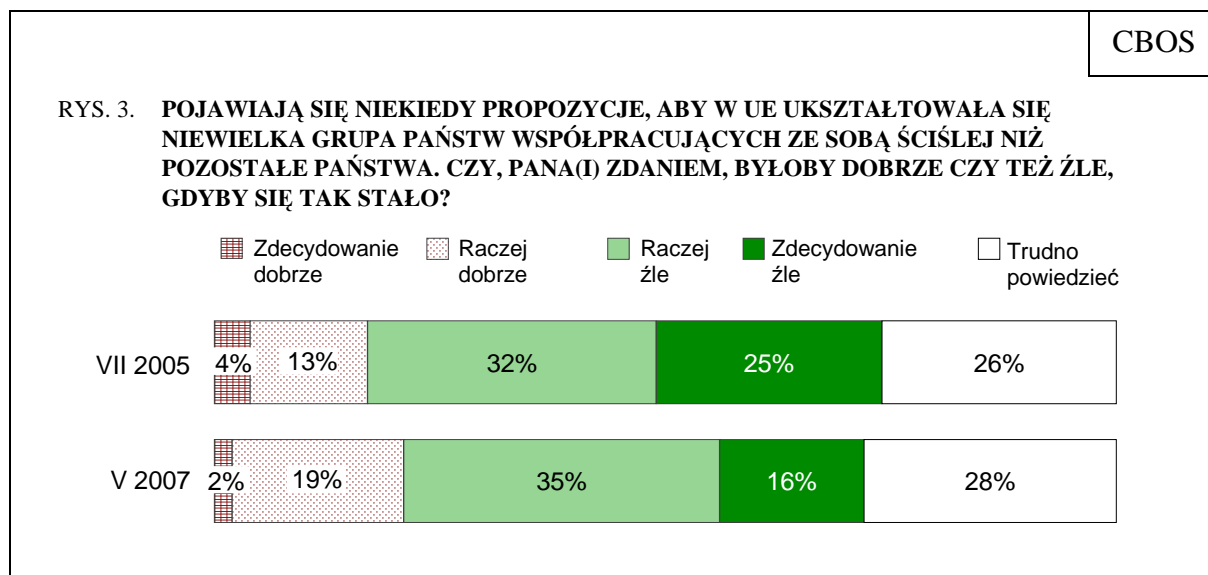
* Ze względu na małą liczebność zwolenników LPR i PSL w badanej próbie nie zamieszczamy danych dotyczących elektoratów tych partii

POSTRZEGANIE KIERUNKU ROZWOJU UE

Problemy z wypracowaniem wspólnej wizji Unii Europejskiej oraz porozumieniem w sprawie unijnej konstytucji, w tym także zastrzeżenia Polski dotyczące niektórych zapisów w niej zawartych, spowodowały, że Polacy zaczęli obawiać się powstania Europy „dwóch prędkości”. Dwa lata temu, w lipcu 2005 roku, już po odrzuceniu traktatu konstytucyjnego w referendum we Francji i Holandii, przeważająca część respondentów uznała, że Unia Europejska zmierza w kierunku podziału na państwa luźniej ze sobą współpracujące i takie, które podejmą ściślejszą współpracę. Starania zmierzające do przełamania impasu wynikającego z zahamowania procesu ratyfikacji konstytucji i do uzgodnienia nowej wersji traktatu spowodowały, że oddaliła się – w odczuciu społecznym – perspektywa podziału wewnątrz UE. Obecnie największa grupa badanych (32%) sądzi, że UE zmierza w kierunku pogłębienia współpracy między krajami członkowskimi.

Postrzegane zmniejszenie się prawdopodobieństwa powstania Europy „dwóch prędkości” powoduje, że obawy z tym związane są obecnie nieco mniejsze niż przed dwoma laty. Nadal jednak przeważa pogląd, że źle by się stało, gdyby w Unii Europejskiej ukształtowała się grupa państw współpracujących ze sobą ściślej niż pozostałe (51% wskazań). Jedynie co piąty respondent (21%) nie miałby zastrzeżeń do takiej inicjatywy.

Niechęć do dzielenia Unii na państwa luźniej i ściślej ze sobą współpracujące przeważa we wszystkich analizowanych grupach społeczno-demograficznych, a także w elektoratach wszystkich liczących się obecnie partii politycznych.

POSTULOWANE KIERUNKI ROZWOJU UNII EUROPEJSKIEJ

Zadowolenie z dotychczasowych efektów członkostwa Polski w Unii Europejskiej, znajdujące odzwierciedlenie w niemal powszechnej akceptacji przynależności do UE, powoduje, że Polacy coraz wyraźniej popierają proces pogłębiania integracji europejskiej. W ostatnich latach najbardziej zwiększyła się aprobatą jej gospodarczego wymiaru. Znacznie wolniej wzrasta natomiast poziom poparcia dla politycznego, aksjologicznego i kulturowego wymiaru integracji.

W opinii badanych Unia Europejska powinna być przede wszystkim wspólną gospodarczą. Zjednoczenie z Europą w dziedzinie gospodarki popiera już 85% Polaków, a więc o 5 punktów więcej niż w lipcu 2005 roku i o 14 punktów więcej niż w maju 2004 roku, tuż po przystąpieniu naszego kraju do UE. Ponad połowa respondentów (55%) próbuje zjednoczenie Polski z Unią na poziomie struktur politycznych. Niemal tyle samo (52%) uważa, że integracja powinna obejmować wartości i cele życiowe ludzi. Utrzymuje się opinia, że nasz kraj powinien zachować odrębność w sferze kultury i obyczajów (63%). Integrację w wymiarze kulturowym popiera nieco więcej niż co czwarty ankietowany (27%).

Tabela 3

W jakich dziedzinach, Pana(i) zdaniem, Polska powinna integrować się, jednoczyć z Europą, a w jakich powinna zachować odrębność? Czy jeśli chodzi o [...] Polska powinna jednoczyć się z UE czy też zachować odrębność?	Powinna jednoczyć się z UE				Powinna zachować odrębność				Trudno powiedzieć			
	V '99	V '04	VII '05	V '07	V '99	V '04	VII '05	V '07	V '99	V '04	VII '05	V '07
	w procentach											
- gospodarkę	65	71	80	85	19	16	12	7	16	13	8	8
- struktury polityczne	44	52	54	55	31	29	30	28	25	19	16	17
- wartości i cele życiowe ludzi	40	49	50	52	40	36	38	36	20	15	11	12
- kulturę i obyczaje	21	24	25	27	65	68	67	63	14	9	8	10

Akceptacja gospodarczego wymiaru jedności europejskiej dominuje we wszystkich grupach społeczno-demograficznych. Również poparcie dla integracji struktur politycznych przeważa we wszystkich analizowanych kategoriach. Co ciekawe jednak, badani z wyższym wykształceniem oraz mieszkańcy największych miast, a więc grupy od lat należące do największych zwolenników członkostwa Polski w Unii, stosunkowo częściej niż inni są przeciwni pogłębianiu integracji politycznej (odpowiednio: 43% i 40%).

Relatywnie najbardziej zróżnicowane są opinie na temat budowania wspólnoty europejskiej na poziomie wartości i celów życiowych ludzi. Sprzeciw wobec tak rozumianej integracji przeważa wśród mieszkańców największych miast (47%), kadry kierowniczej i inteligencji (50%), rolników (45%), uczniów i studentów (47%); rośnie też wraz z wykształceniem badanych.

Wszystkie grupy społeczno-demograficzne w większości zgadzają się co do tego, że wchodząc do Unii Europejskiej powinniśmy jako naród zachować odrębność w sferze kultury i obyczajów.

Dość zgodne są wyobrażenia o zjednoczonej Europie w elektoratach ugrupowań politycznych cieszących się obecnie największym poparciem społecznym. Zwolennicy PO, PiS, LiD i Samoobrony w większości popierają gospodarczy i polityczny wymiar integracji. Opowiadają się także w przeważającej części za zjednoczeniem Europejczyków wokół wspólnie podzielanych wartości i celów. Elektoraty wszystkich wymienionych formacji, z wyjątkiem Samoobrony, chcą natomiast zachowania odrębności w sferze kultury i obyczajów.

Postulaty dotyczące kierunków rozwoju Unii Europejskiej różnicuje stosunek do przynależności Polski do Wspólnoty. Zwolennicy członkostwa naszego kraju w UE akceptują gospodarczy wymiar integracji (90%), polityczny (58%) i aksjologiczny (56%), natomiast odrzucają wizję UE jako wspólnoty kulturowej (65%). Przeciwnicy obecności Polski w UE w większości aprobuje gospodarczy wymiar integracji (60%), zarazem opowiadają się za zachowaniem odrębności w sferze wartości i celów życiowych ludzi oraz w dziedzinie kultury i obyczajów. Ambiwalentny jest natomiast ich stosunek do pogłębiania integracji politycznej – popiera je 38% z nich, a odrzuca 36%.

Pomimo ogólnego wyobrażenia o zjednoczonej Europie jako wspólnocie gospodarczej, ale także politycznej i aksjologicznej, wizja Unii Europejskiej jako superpaństwa nadal budzi niechęć w polskim społeczeństwie. Podobnie jak w latach poprzednich Polacy opowiadają się za modelem integracji, zakładającym zachowanie przez państwa członkowskie jak największej suwerenności. Taką wizję Unii Europejskiej popiera ponad połowa badanych (55%). Niewiele więcej niż co piąta osoba (22%) uważa natomiast, że UE powinna zmierzać w kierunku państwa federalnego w rodzaju Stanów Zjednoczonych.

Tabela 4

W jakim kierunku powinna, Pana(i) zdaniem, rozwijać się Unia Europejska? Czy UE powinna zmierzać raczej:	Wskazania respondentów według terminów badań				
	III '03	X '03	III '04	VII '05	V '07
	w procentach				
- w kierunku państwa federalnego w rodzaju Stanów Zjednoczonych	16	16	19	25	22
- w kierunku związku jak najbardziej niezależnych państw	65	64	63	56	55
Trudno powiedzieć	19	20	18	19	23

Zwolennicy Unii Europejskiej jako związku niezależnych państw stanowią większość niemal we wszystkich analizowanych grupach społeczno-demograficznych. Ku modelowi federacyjnemu natomiast relatywnie najczęściej skłaniają się uczniowie i studenci (45%), generalnie ludzie młodzi – mający od 18 do 24 lat (43%) oraz bezrobotni (40%). Stosunkowo często popierają go także przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji (36%) oraz ogólnie osoby z wyższym wykształceniem (31%).

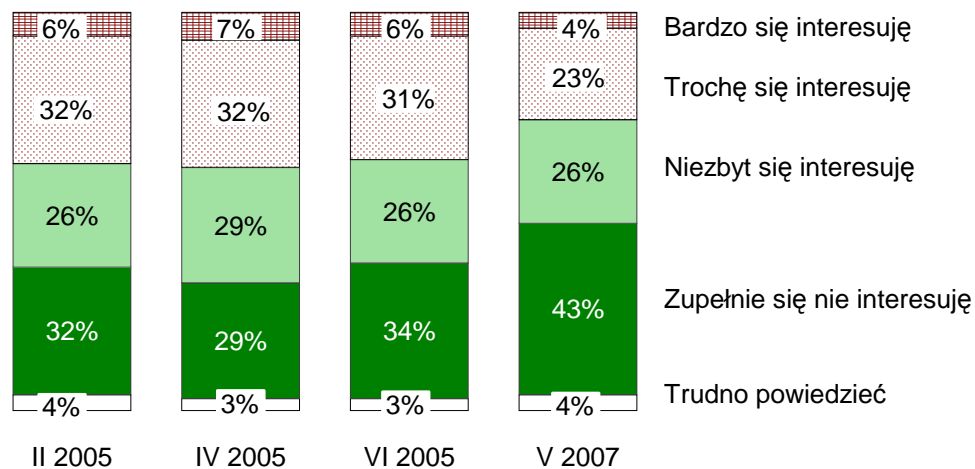
Za zachowaniem przez państwa narodowe jak największej niezależności w UE opowiadają się w większości zwolennicy wszystkich najważniejszych partii politycznych. Model federacyjny stosunkowo częściej niż wyborcy innych partii popierają sympatycy PO (37%).

Poparcie dla wizji UE zakładającej jak najdalej idącą suwerenność państw narodowych przeważa zarówno wśród zwolenników członkostwa Polski w tej organizacji (57%), jak i jego przeciwników (59%); za modelem federacyjnym opowiada się odpowiednio 23% i 11% badanych z tych grup.

ZAINTERESOWANIE KONSTYTUCJĄ EUROPEJSKĄ

Społeczne zainteresowanie sprawą przyjęcia traktatu konstytucyjnego dla Europy nigdy nie było duże. W pierwszej połowie 2005 roku, kiedy kwestia ta była żywo dyskutowana i mówiło się o ewentualnym przeprowadzeniu w Polsce referendum dotyczącego eurokonstytucji, zainteresowanie tą sprawą deklarowało około dwóch piątych badanych (37%–39%). Obecnie kwestii przyjęcia konstytucji europejskiej Polacy poświęcają jeszcze mniej uwagi. Interesuje się nią jedynie 27% ankietowanych. Zdecydowana większość respondentów (69%) nie jest zainteresowana tą sprawą.

RYS. 4. CZY INTERESUJE SIĘ PAN(I) SPRAWĄ PRZYJĘCIA KONSTYTUCJI EUROPEJSKIEJ?

Zainteresowanie przyjęciem europejskiej konstytucji wiąże się z miejscem zamieszkania, wykształceniem i sytuacją materialną badanych. Kwestią tą interesują się głównie mieszkańcy dużych miast – liczących powyżej 500 tys. ludności (50%), ankietowani z wyższym wykształceniem (48%) oraz osoby stosunkowo najlepiej sytuowane – o miesięcznych dochodach *per capita* od 901 zł do 1200 zł (41%) lub wyższych (50%). W grupach społeczno-zawodowych zdecydowanie częściej niż inni są to przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji (50%). Ponadto do grona osób stosunkowo najbardziej zainteresowanych sprawą przyjęcia europejskiej konstytucji należą uczniowie i studenci (39%).

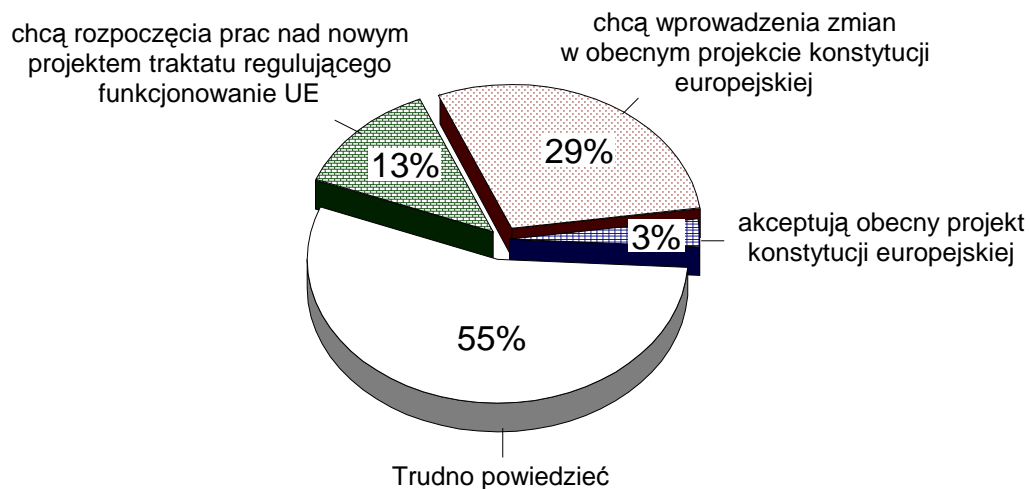
W elektoratach partyjnych kwestia ta zdecydowanie częściej budzi zainteresowanie zwolenników ugrupowań opozycyjnych – LiD (53%) i PO (48%) – niż sympatyków partii koalicyjnych: PiS (36%) i Samoobrony (31%).

CO DALEJ Z KONSTYTUCJĄ EUROPEJSKĄ?

Ponad połowa Polaków (55%) deklaruje, że nie wie, jakie jest stanowisko władz polskich w sprawie eurokonstytucji. Wśród pozostałych przeważają ci, którzy sądzą, że polskie władze chcą wprowadzenia zmian w obecnym projekcie konstytucji europejskiej (29%). Mniej osób (13%) uważa, że dążą one do rozpoczęcia prac nad nowym projektem traktatu regulującego funkcjonowanie Unii. Tylko nieliczni (3%) sądzą, że polskie władze akceptują obecny projekt konstytucji.

CBOS

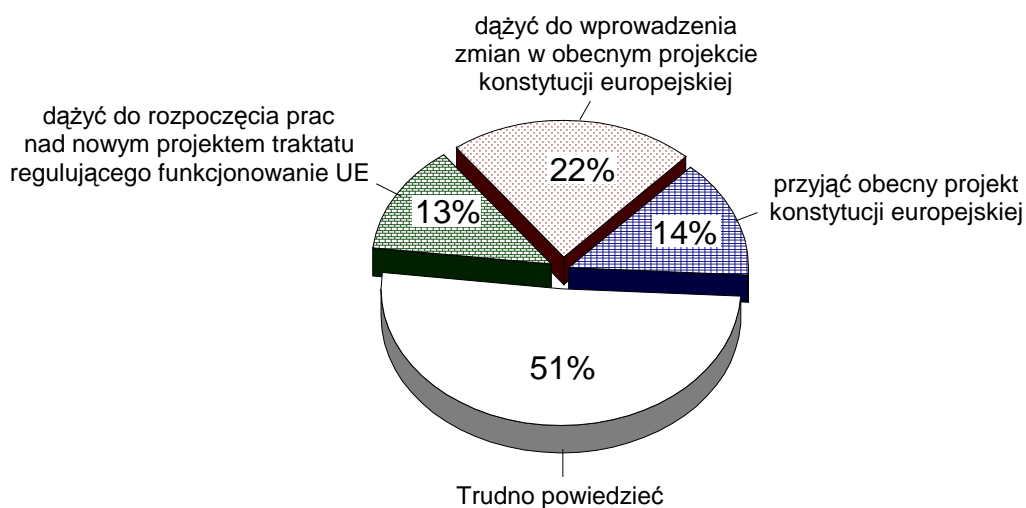
RYS. 5. CZY WIE PAN(I), JAKIE JEST STANOWISKO POLSKICH WŁADZ W KWESTII KONSTITUCJI EUROPEJSKIEJ? CZY POLSKIE WŁADZE:

Również ponad połowa Polaków (51%) nie wie, jakie stanowisko powinna zająć Polska w sprawie konstytucji europejskiej. Pozostali najczęściej uważają, że nasz kraj powinien dążyć do wprowadzenia zmian w projekcie konstytucji (22%).

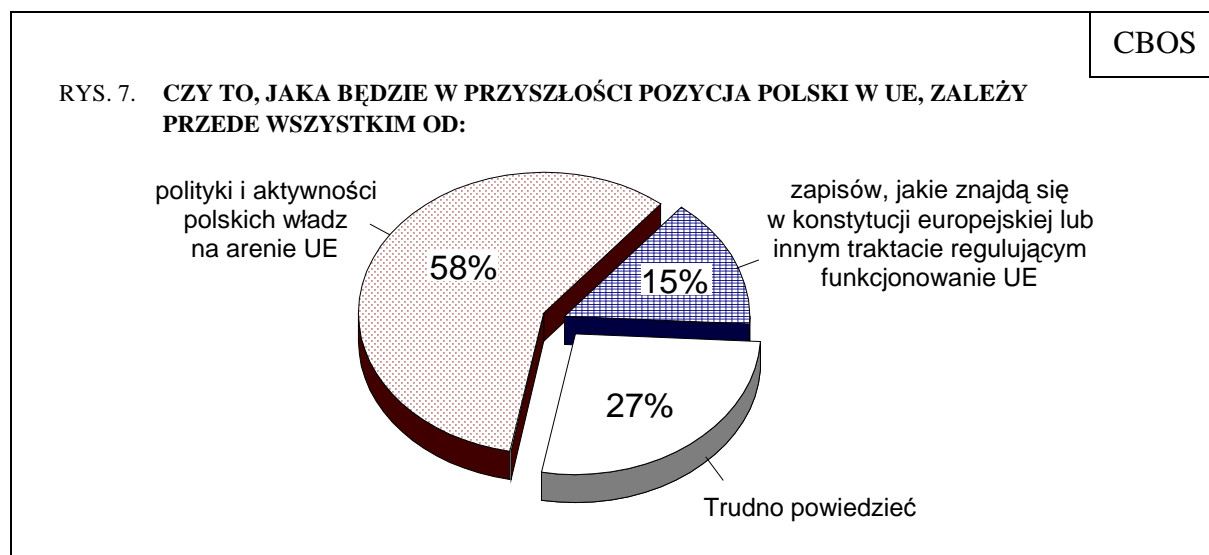
CBOS

RYS. 6. CZY, PANA(I) ZDANIEM, POLSKA POWINNA:

Kwestią, która w ostatnich tygodniach zdominowała w Polsce dyskusję o eurokonstytucji, jest spór o sposób podejmowania decyzji w Radzie Unii Europejskiej. Polska proponuje zastąpienie projektowanego systemu podwójnej większości – systemem

pierwiastkowym, uznawanym za bardziej korzystny dla naszego kraju. Tymczasem większość Polaków (58%) jest zdania, że przyszła pozycja naszego kraju w Unii Europejskiej będzie zależeć przede wszystkim od polityki i aktywności polskich władz w tej organizacji, nie zaś od zapisów, jakie znajdują się w konstytucji europejskiej lub innym traktacie regulującym funkcjonowanie Unii.

Przekonanie, że aktywność polskich władz w UE jest istotniejsza niż zapisy, jakie ostatecznie zostaną przyjęte w eurokonstytucji, przeważa we wszystkich analizowanych grupach społeczno-demograficznych. Jest ono tym częstsze, im wyższe wykształcenie badanych.

Opinia, że ustalenia, jakie znajdują się w konstytucji europejskiej, nie będą determinować przyszłej pozycji Polski w UE, przeważa także w elektoratach wszystkich ugrupowań politycznych cieszących się obecnie największym poparciem społecznym.

Tabela 5

Potencjalne elektoraty*	Czy to, jaka będzie w przyszłości pozycja Polski w UE, zależy przede wszystkim od:		
	zapisów, jakie znajdują się w konstytucji europejskiej lub innym traktacie regulującym funkcjonowanie UE	polityki i aktywności polskich władz na arenie UE	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PiS	25	54	21
Samoobrona	19	67	14
LiD	16	72	12
PO	16	76	8

* Ze względu na małą liczebność zwolenników LPR i PSL w badanej próbie nie zamieszczamy danych dotyczących elektoratów tych partii

Sukces pierwszych lat członkostwa Polski w Unii Europejskiej, w tym szczególnie zadowolenie z jego ekonomicznych efektów powoduje, że Polacy – nawet ci przeciwni obecności naszego kraju we Wspólnocie – coraz silniej popierają gospodarczy wymiar integracji. Bardziej ostrożnie reagują na projekt pogłębiania integracji w wymiarze politycznym i aksjologicznym. W ostatnich latach przybywa jednak osób, które wyobrażają sobie Unię Europejską nie tylko jako wspólny rynek, ale także jako wspólnotę polityczną oraz obejmującą wartości i cele życiowe ludzi. Mimo że Polacy dostrzegają potrzebę pogłębiania współpracy w zjednoczonej Europie, odrzucają wizję Unii Europejskiej jako superpaństwa. Jednocześnie przeciwni są powstaniu Europy „dwóch prędkości”, a więc podziału Unii na państwa silniej i słabiej ze sobą współpracujące.

Kwestia przyjęcia konstytucji europejskiej nie budzi w Polsce zainteresowania. Polacy nie wiedzą, jaki powinien być dalszy los jej obecnego projektu. Niezależnie od tego, jakie decyzje w tej sprawie zapadną, przyszła pozycja naszego kraju w Unii Europejskiej – w ocenie społecznej – będzie zależeć nie tyle od zapisów, jakie znajdą się w konstytucji europejskiej lub innym traktacie regulującym funkcjonowanie UE, ile od polityki i aktywności polskich władz na arenie europejskiej.

Opracowała
Beata ROGUSKA

A N E K S

Tabela 1. Czy osobiście popiera Pan(i) członkostwo Polski w Unii Europejskiej czy też jest Pan(i) temu przeciwny(a)?

(%)

	Popieram	Jestem przeciwny(a)	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	89	5	6	944
Płeć				
Mężczyźni	92	5	2	443
Kobiety	87	5	8	501
Wiek				
18-24 lat	93	3	5	140
25-34	93	4	3	156
35-44	93	5	2	131
45-54	88	7	5	190
55-64	92	5	4	145
65 lat i więcej	80	7	13	181
Miejsce zamieszkania				
Wieś	86	6	9	356
Miasto do 20 tys.	88	8	3	128
20-100 tys.	91	4	5	195
101-500 tys.	95	4	2	167
501 tys. i więcej mieszk.	91	4	4	97
Wykształcenie				
Podstawowe	84	6	10	280
Zasadnicze zawodowe	90	6	4	248
Średnie	92	4	4	322
Wyższe	94	4	2	93
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	91	5	3	51
Prac. umysł. niż. szczebla	93	4	3	79
Pracownicy fiz. - umysł.	96	2	3	70
Robotnicy wykwalifikowani	93	5	2	97
Robotnicy niewykwalifik.	81	10	9	50
Rolnicy	83	9	9	50
Pracujący na własny rach.	92	8	0	30
Bierni zawodowo				
Renciści	84	8	7	73
Emeryci	84	6	10	230
Uczniowie i studenci	95	0	5	53
Bezrobotni	91	6	3	108
Gospodynie domowe i inni	98	0	2	51
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	93	3	4	112
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	94	3	3	63
sekt. pryw. poza rolnict.	91	7	3	195
prywatnym gosp. rolnym	79	10	11	49
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	90	7	3	64
301-500	93	3	4	108
501-900	87	7	6	196
901-1200	91	4	5	104
Powyżej 1200 zł	95	3	1	84
Ocena własnych war. mater.				
Złe	86	7	7	242
Średnie	88	6	6	433
Dobre	94	3	3	268
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	83	9	9	68
Raz w tygodniu	90	5	6	472
1-2 razy w miesiącu	91	4	5	153
Kilka razy w roku	91	6	3	158
W ogóle nie uczestniczy	88	5	7	91
Poglądy polityczne				
Lewica	94	6	0	152
Centrum	94	4	2	276
Prawica	94	4	2	258
Trudno powiedzieć	77	8	15	256

Tabela 2. W jakich dziedzinach, Pana(i) zdaniem, Polska powinna integrować się, jednoczyć z Europą, a w jakich powinna zachować odrębność? Czy jeśli chodzi o **gospodarkę**: 1 - powinna jednoczyć się z Unią Europejską; 2 - powinna zachować odrębność

(%)

	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	85	7	8	944
Płeć				
Mężczyźni	90	6	5	443
Kobiety	82	8	11	501
Wiek				
18-24 lat	94	2	4	140
25-34	91	7	3	156
35-44	88	6	7	131
45-54	88	6	6	190
55-64	84	11	5	145
65 lat i więcej	71	8	20	181
Miejsce zamieszkania				
Wieś	81	7	12	356
Miasto do 20 tys.	89	4	6	128
20-100 tys.	87	7	5	195
101-500 tys.	92	2	6	167
501 tys. i więcej mieszk.	81	14	5	97
Wykształcenie				
Podstawowe	75	7	18	280
Zasadnicze zawodowe	87	7	6	248
Średnie	91	6	2	322
Wyższe	93	5	2	93
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	91	8	1	51
Prac.umysł.niż.szczebła	92	7	1	79
Pracownicy fiz.- umysł.	93	6	1	70
Robotnicy wykwalifikowani	91	6	3	97
Robotnicy niewykwalifik.	83	8	9	50
Rolnicy	88	2	11	50
Pracujący na własny rach.	91	7	2	30
Bierni zawodowo				
Renciści	76	13	11	73
Emeryci	76	8	16	230
Uczniowie i studenci	95	0	5	53
Bezrobotni	91	6	3	108
Gospodynie domowe i inni	80	5	15	51
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	93	5	2	112
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	96	2	1	63
sekt. pryw. poza rolnict.	89	7	4	195
prywatnym gosp. rolnym	87	2	11	49
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	89	7	4	64
301-500	87	8	4	108
501-900	84	6	10	196
901-1200	86	9	5	104
Powyżej 1200 zł	90	7	3	84
Ocena własnych war. mater.				
Złe	83	7	11	242
Średnie	84	8	8	433
Dobre	90	4	6	268
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	75	9	16	68
Raz w tygodniu	82	9	9	472
1-2 razy w miesiącu	90	2	8	153
Kilka razy w roku	91	5	3	158
W ogóle nie uczestniczy	91	5	4	91
Poglądy polityczne				
Lewica	95	4	1	152
Centrum	91	6	3	276
Prawica	88	10	2	258
Trudno powiedzieć	72	6	23	256

Tabela 3. W jakich dziedzinach, Pana(i) zdaniem, Polska powinna integrować się, jednoczyć z Europą, a w jakich powinna zachować odrębność? Czy jeśli chodzi o **struktury polityczne**: 1 - powinna jednoczyć się z Unią Europejską; 2 - powinna zachować odrębność

(%)

	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	55	28	17	944
Płeć				
Mężczyźni	61	29	10	443
Kobiety	51	27	23	501
Wiek				
18-24 lat	68	21	10	140
25-34	54	34	12	156
35-44	56	31	12	131
45-54	55	32	13	190
55-64	57	25	18	145
65 lat i więcej	45	22	33	181
Miejsce zamieszkania				
Wieś	54	22	24	356
Miasto do 20 tys.	55	26	18	128
20-100 tys.	58	29	13	195
101-500 tys.	57	33	11	167
501 tys. i więcej mieszk.	52	40	7	97
Wykształcenie				
Podstawowe	52	17	30	280
Zasadnicze zawodowe	55	31	14	248
Średnie	59	30	11	322
Wyższe	52	43	5	93
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	50	43	8	51
Prac.umysł.niż.szczebła	62	31	7	79
Pracownicy fiz.- umysł.	70	25	5	70
Robotnicy wykwalifikowani	63	26	11	97
Robotnicy niewykwalifik.	63	15	21	50
Rolnicy	50	27	23	50
Pracujący na własny rach.	61	29	10	30
Bierni zawodowo				
Renciści	50	28	22	73
Emeryci	48	24	28	230
Uczniowie i studenci	58	24	17	53
Bezrobotni	58	35	7	108
Gospodynie domowe i inni	46	31	23	51
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	65	23	11	112
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	71	27	3	63
sekt. pryw. poza rolnict.	58	31	11	195
prywatnym gosp. rolnym	45	28	27	49
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	52	37	11	64
301-500	60	24	16	108
501-900	54	27	18	196
901-1200	63	26	11	104
Powyżej 1200 zł	57	34	10	84
Ocena własnych war. mater.				
Złe	55	29	15	242
Średnie	53	26	21	433
Dobre	59	29	12	268
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	45	31	25	68
Raz w tygodniu	51	29	20	472
1-2 razy w miesiącu	64	23	13	153
Kilka razy w roku	58	30	12	158
W ogóle nie uczestniczy	67	25	8	91
Poglądy polityczne				
Lewica	64	29	6	152
Centrum	61	29	10	276
Prawica	56	33	11	258
Trudno powiedzieć	44	20	36	256

Tabela 4. W jakich dziedzinach, Pana(i) zdaniem, Polska powinna integrować się, jednoczyć z Europą, a w jakich powinna zachować odrębność? Czy jeśli chodzi o **wartości i cele życiowe ludzi**: 1 - powinna jednoczyć się z Unią Europejską; 2 - powinna zachować odrębność

(%)

	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	52	36	12	944
Płeć				
Mężczyźni	55	36	8	443
Kobiety	50	35	15	501
Wiek				
18-24 lat	56	34	10	140
25-34	54	38	8	156
35-44	57	32	11	131
45-54	51	42	7	190
55-64	62	28	10	145
65 lat i więcej	39	36	25	181
Miejsce zamieszkania				
Wieś	50	33	17	356
Miasto do 20 tys.	54	37	9	128
20-100 tys.	54	36	10	195
101-500 tys.	59	33	8	167
501 tys. i więcej mieszk.	45	47	8	97
Wykształcenie				
Podstawowe	49	29	22	280
Zasadnicze zawodowe	54	35	10	248
Średnie	54	39	7	322
Wyższe	52	45	4	93
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	46	50	4	51
Prac.umysł.niż.szczebła	60	35	5	79
Pracownicy fiz.- umysł.	62	35	2	70
Robotnicy wykwalifikowani	64	30	6	97
Robotnicy niewykwalifik.	45	42	13	50
Rolnicy	42	45	13	50
Pracujący na własny rach.	56	37	7	30
Bierni zawodowo				
Renciści	53	33	14	73
Emeryci	47	32	21	230
Uczniowie i studenci	41	47	12	53
Bezrobotni	60	30	10	108
Gospodynie domowe i inni	44	38	17	51
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	56	39	5	112
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	57	39	4	63
sekt. pryw. poza rolnict.	61	32	7	195
prywatnym gosp. rolnym	40	44	16	49
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	46	46	8	64
301-500	62	29	9	108
501-900	53	35	12	196
901-1200	58	36	6	104
Powyżej 1200 zł	55	38	7	84
Ocena własnych war. mater.				
Złe	47	41	12	242
Średnie	53	33	13	433
Dobre	56	34	9	268
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	38	46	16	68
Raz w tygodniu	51	34	14	472
1-2 razy w miesiącu	60	30	10	153
Kilka razy w roku	58	37	4	158
W ogóle nie uczestniczy	47	40	13	91
Poglądy polityczne				
Lewica	62	36	2	152
Centrum	56	35	9	276
Prawica	52	41	7	258
Trudno powiedzieć	44	29	27	256

Tabela 5. W jakich dziedzinach, Pana(i) zdaniem, Polska powinna integrować się, jednoczyć z Europą, a w jakich powinna zachować odrębność? Czy jeśli chodzi o **kulturę i obyczaje**: 1 - powinna jednoczyć się z Unią Europejską; 2 - powinna zachować odrębność

(%)

	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	27	63	10	944
Płeć				
Mężczyźni	27	67	6	443
Kobiety	26	61	13	501
Wiek				
18-24 lat	33	63	4	140
25-34	28	65	7	156
35-44	28	64	8	131
45-54	25	69	6	190
55-64	29	64	7	145
65 lat i więcej	20	56	24	181
Miejsce zamieszkania				
Wieś	30	56	14	356
Miasto do 20 tys.	28	62	10	128
20-100 tys.	26	69	6	195
101-500 tys.	23	70	7	167
501 tys. i więcej mieszk.	22	72	6	97
Wykształcenie				
Podstawowe	26	53	20	280
Zasadnicze zawodowe	28	64	8	248
Średnie	28	69	4	322
Wyższe	22	75	3	93
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	18	79	3	51
Prac.umysł.niż.szczebła	33	64	3	79
Pracownicy fiz.- umysł.	34	64	2	70
Robotnicy wykwalifikowani	34	61	5	97
Robotnicy niewykwalifik.	26	64	10	50
Rolnicy	28	61	11	50
Pracujący na własny rach.	17	80	3	30
Bierni zawodowo				
Renciści	26	62	12	73
Emeryci	22	59	19	230
Uczniowie i studenci	19	76	6	53
Bezrobotni	36	59	5	108
Gospodynie domowe i inni	21	62	17	51
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	29	66	5	112
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	25	74	1	63
sekt. pryw. poza rolnict.	31	64	5	195
prywatnym gosp. rolnym	27	60	12	49
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	30	61	10	64
301-500	34	60	6	108
501-900	29	60	11	196
901-1200	26	71	3	104
Powyżej 1200 zł	26	70	4	84
Ocena własnych war. mater.				
Złe	27	63	11	242
Średnie	24	64	11	433
Dobre	31	63	6	268
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	27	57	16	68
Raz w tygodniu	26	62	11	472
1-2 razy w miesiącu	23	69	9	153
Kilka razy w roku	26	70	4	158
W ogóle nie uczestniczy	35	56	8	91
Poglądy polityczne				
Lewica	26	72	2	152
Centrum	28	68	5	276
Prawica	28	67	4	258
Trudno powiedzieć	25	50	25	256

Tabela 6. W jakim kierunku powinna, Pana(i) zdaniem, rozwijać się Unia Europejska? Czy UE powinna zmierzać raczej: 1 - w kierunku państwa federalnego w rodzaju Stanów Zjednoczonych; 2 - w kierunku związku jak najbardziej niezależnych państw

(%)

	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	22	55	23	941
Płeć				
Mężczyźni	27	57	16	442
Kobiety	18	53	29	499
Wiek				
18-24 lat	43	44	13	140
25-34	23	64	13	156
35-44	25	53	22	131
45-54	20	61	20	189
55-64	15	66	19	145
65 lat i więcej	12	42	46	180
Miejsce zamieszkania				
Wieś	18	50	32	355
Miasto do 20 tys.	28	53	19	128
20-100 tys.	24	58	18	194
101-500 tys.	24	56	20	166
501 tys. i więcej mieszk.	23	66	10	97
Wykształcenie				
Podstawowe	16	47	38	280
Zasadnicze zawodowe	23	59	18	248
Średnie	25	58	17	320
Wyższe	31	56	12	93
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	36	53	11	51
Prac. umysł. niż. szczebla	27	59	14	79
Pracownicy fiz.- umysł.	20	60	20	70
Robotnicy wykwalifikowani	23	66	11	97
Robotnicy niewykwalifik.	17	53	30	50
Rolnicy	16	58	26	50
Pracujący na własny rach.	26	59	15	30
Bierni zawodowo				
Renciści	12	59	29	73
Emeryci	12	53	35	229
Uczniowie i studenci	45	45	10	53
Bezrobotni	40	44	16	108
Gospodynie domowe i inni	11	57	32	50
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	28	57	16	112
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	25	60	15	63
sekt. pryw. poza rolnict.	22	62	15	195
prywatnym gosp. rolnym	14	54	33	49
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	30	54	16	64
301-500	18	62	20	108
501-900	22	54	24	195
901-1200	11	68	21	104
Powyżej 1200 zł	26	61	13	84
Ocena własnych war. mater.				
Złe	21	58	21	240
Średnie	19	54	27	432
Dobre	29	53	18	268
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	16	53	31	68
Raz w tygodniu	19	55	25	470
1-2 razy w miesiącu	27	50	23	153
Kilka razy w roku	24	60	16	157
W ogóle nie uczestniczy	30	55	16	91
Poglądy polityczne				
Lewica	27	58	15	152
Centrum	28	55	16	276
Prawica	19	66	14	258
Trudno powiedzieć	16	41	43	253

Tabela 7. Czy interesuje się Pan(i) sprawą przyjęcia konstytucji europejskiej?

(%)

	Interesuję się	Nie interesuję się	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	27	69	4	944
Płeć				
Mężczyźni	33	64	2	443
Kobiety	21	74	5	501
Wiek				
18-24 lat	26	72	3	140
25-34	34	64	2	156
35-44	23	73	4	131
45-54	26	73	2	190
55-64	37	60	3	145
65 lat i więcej	18	73	9	181
Miejsce zamieszkania				
Wieś	20	75	5	356
Miasto do 20 tys.	24	73	3	128
20-100 tys.	24	71	5	195
101-500 tys.	34	64	2	167
501 tys. i więcej mieszk.	50	48	2	97
Wykształcenie				
Podstawowe	13	80	7	280
Zasadnicze zawodowe	23	76	1	248
Średnie	36	60	3	322
Wyższe	48	50	2	93
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	50	46	3	51
Prac. umysł. niż. szczebla	36	61	3	79
Pracownicy fiz.- umysł.	24	75	1	70
Robotnicy wykwalifikowani	31	67	2	97
Robotnicy niewykwalifik.	14	85	1	50
Rolnicy	20	80	0	50
Pracujący na własny rach.	28	72	0	30
Bierni zawodowo				
Renciści	21	77	2	73
Emeryci	27	65	8	230
Uczniowie i studenci	39	56	5	53
Bezrobotni	19	79	2	108
Gospodynie domowe i inni	20	73	8	51
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	37	61	2	112
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	28	67	4	63
sekt. pryw. poza rolnict.	28	71	1	195
prywatnym gosp. rolnym	24	76	0	49
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	18	82	0	64
301-500	27	71	2	108
501-900	27	68	5	196
901-1200	41	57	1	104
Powyżej 1200 zł	50	49	2	84
Ocena własnych war. mater.				
Złe	23	73	5	242
Średnie	23	73	4	433
Dobre	37	59	3	268
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	27	67	6	68
Raz w tygodniu	26	70	4	472
1-2 razy w miesiącu	29	67	3	153
Kilka razy w roku	24	73	3	158
W ogóle nie uczestniczy	32	66	2	91
Poglądy polityczne				
Lewica	33	66	1	152
Centrum	29	69	3	276
Prawica	38	60	2	258
Trudno powiedzieć	10	82	8	256

Tabela 8. Czy, Pana(i) zdaniem, Polska powinna: 1- przyjąć obecny projekt konstytucji europejskiej; 2 - dążyć do wprowadzenia zmian w obecnym projekcie konstytucji europejskiej; 3 - dążyć do rozpoczęcia prac nad nowym projektem traktatu regulującego funkcjonowanie Unii Europejskiej

(%)

	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	14	22	13	51	944
Płeć					
Mężczyźni	18	26	15	41	443
Kobiety	11	18	11	59	501
Wiek					
18-24 lat	17	24	9	50	140
25-34	15	24	11	49	156
35-44	11	24	15	50	131
45-54	12	24	12	51	190
55-64	17	21	19	43	145
65 lat i więcej	12	16	12	60	181
Miejsce zamieszkania					
Wieś	9	21	9	61	356
Miasto do 20 tys.	10	26	10	54	128
20-100 tys.	16	24	18	43	195
101-500 tys.	28	17	14	41	167
501 tys.i więcej mieszk.	12	28	19	41	97
Wykształcenie					
Podstawowe	12	14	12	62	280
Zasadnicze zawodowe	15	18	14	54	248
Średnie	13	29	13	45	322
Wyższe	24	34	13	29	93
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	24	26	18	33	51
Prac.umysł.niż.szczebła	14	33	11	42	79
Pracownicy fiz.- umysł.	14	24	12	50	70
Robotnicy wykwalifikowani	14	24	14	49	97
Robotnicy niewykwalifik.	9	20	12	59	50
Rolnicy	6	24	10	60	50
Pracujący na własny rach.	22	37	17	23	30
Bierni zawodowo					
Renciści	11	23	20	46	73
Emeryci	13	19	13	56	230
Uczniowie i studenci	24	27	17	31	53
Bezrobotni	12	14	10	65	108
Gospodynie domowe i inni	18	15	5	62	51
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	15	35	12	39	112
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	16	18	15	51	63
sekt. pryw. poza rolnict.	17	24	13	47	195
prywatnym gosp. rolnym	4	24	9	64	49
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	20	20	14	45	64
301-500	11	20	14	55	108
501-900	18	21	14	48	196
901-1200	17	26	11	45	104
Powyżej 1200 zł	20	37	12	31	84
Ocena własnych war. mater.					
Złe	16	18	15	50	242
Średnie	12	19	12	58	433
Dobre	16	31	13	41	268
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	4	11	24	62	68
Raz w tygodniu	11	24	14	50	472
1-2 razy w miesiącu	13	23	8	56	153
Kilka razy w roku	22	23	9	46	158
W ogóle nie uczestniczy	24	15	13	47	91
Poglądy polityczne					
Lewica	22	26	12	41	152
Centrum	19	23	11	47	276
Prawica	14	32	21	33	258
Trudno powiedzieć	4	9	7	80	256

Tabela 9. Czy to, jaka będzie w przyszłości pozycja Polski w Unii Europejskiej, zależy przede wszystkim od: 1 - zapisów, jakie znajdują się w konstytucji europejskiej lub innym traktacie regulującym funkcjonowanie Unii Europejskiej; 2 - od polityki i aktywności polskich władz na arenie Unii Europejskiej

(%)

	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	15	58	27	944
Płeć				
Mężczyźni	18	59	23	443
Kobiety	13	56	30	501
Wiek				
18-24 lat	16	63	21	140
25-34	12	67	21	156
35-44	16	60	24	131
45-54	14	62	24	190
55-64	18	51	30	145
65 lat i więcej	16	45	39	181
Miejsce zamieszkania				
Wieś	14	48	38	356
Miasto do 20 tys.	16	62	22	128
20-100 tys.	17	62	21	195
101-500 tys.	15	67	18	167
501 tys. i więcej mieszk.	16	63	21	97
Wykształcenie				
Podstawowe	17	47	36	280
Zasadnicze zawodowe	13	57	30	248
Średnie	15	64	21	322
Wyższe	17	70	13	93
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	10	79	10	51
Prac. umysł. niż. szczebla	19	66	15	79
Pracownicy fiz.- umysł.	15	71	15	70
Robotnicy wykwalifikowani	16	63	21	97
Robotnicy niewykwalifik.	18	60	22	50
Rolnicy	14	41	44	50
Pracujący na własny rach.	12	70	18	30
Bierni zawodowo				
Renciści	19	55	25	73
Emeryci	16	45	39	230
Uczniowie i studenci	18	69	13	53
Bezrobotni	11	54	35	108
Gospodynie domowe i inni	13	58	29	51
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	21	62	18	112
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	19	66	15	63
sekt. pryw. poza rolnict.	11	71	18	195
prywatnym gosp. rolnym	17	39	45	49
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	13	68	18	64
301-500	8	65	27	108
501-900	14	57	30	196
901-1200	17	63	19	104
Powyżej 1200 zł	24	62	14	84
Ocena własnych war. mater.				
Złe	18	53	29	242
Średnie	13	57	30	433
Dobre	17	63	20	268
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	14	60	26	68
Raz w tygodniu	15	55	31	472
1-2 razy w miesiącu	16	58	26	153
Kilka razy w roku	17	63	21	158
W ogóle nie uczestniczy	17	62	21	91
Poglądy polityczne				
Lewica	16	66	18	152
Centrum	17	67	16	276
Prawica	20	62	17	258
Trudno powiedzieć	8	38	54	256